

Moduli 3

Ndërtim dhe Projekte të Vogla Infrastrukturore

Hyrje

M3.1:
Çfarë të shikoni në ndërtim

iMonitor

select • monitor • report

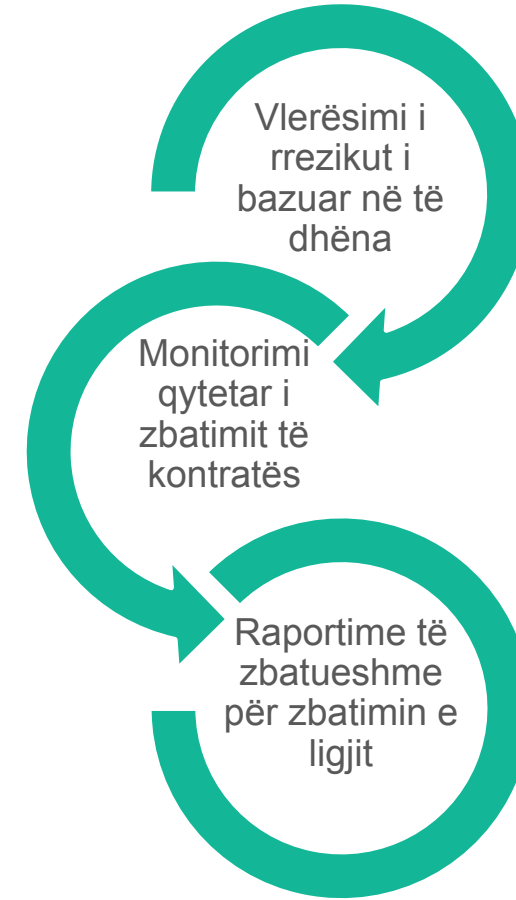
Projekti iMonitor 2.0

iMonitor

iMonitor 2.0 shkallëzon monitorimin qytetar të bazuar në të dhëna të prokurimit publik në të gjithë Evropën. Ai kombinon: përzgjedhjen e kontratave publike me rrezik të lartë bazuar në risk, hetimet e pavarura qytetare dhe raportimin e strukturuar të gjetjeve tek autoritetet publike dhe qytetarët.

Në këtë fazë, vëmendje e veçantë i kushtohet projekteve të ndërtimit dhe infrastrukturës së vogël (Moduli 3) dhe investimeve që lidhen me klimën (Moduli 4).

Project scope

iMonitor

© 2023 MacChart

- ❑ Aktivitetet kryesore përfshijn
- ❑ Zhvillimi i mëtejshëm i **opentender**.....
përditësime më të shpeshta të të dhënave,
nën-tregues të rinj të integritetit dhe
funksionalitete të përmirësuara
- ❑ Mjet raportimi për monitorimin e kontratave
publike mbi **monithon.eu**
- ❑ Zhvillimi i aftësive për monitoruesit civilë, që
mbulojnë bazat se si funksionon prokurimi
publik, si mund të ndikohet nga korrupsioni dhe
si të monitorohen kontratat publike në nivel lokal

Ku përshtatet Moduli 3:

Pse kontratat e “Punës” janë me rrezikshmëri të lartë

Pse të monitorohen kontratat publike me objekt ndërtim?

- ❑ Infrastrukturë cilësore = rritje, qëndrueshmëri dhe shërbime bazë - por ende ka një hendek të madh investimesh
- ❑ Meqenëse ndërtimi është me risk të lartë, investitorët kërkojnë **provë të besueshme integriteti**
- ❑ Modeli ynë i monitorimit + raportimit = “mikro-prova” që një projekt i respekton:
 - vlera e parave gjatë jetëgjatësisë së asetit (elementi 5 i Blue Dot)
 - mbrojtje kundër korrupsionit dhe prokurim transparent (elementi 7 i Blue Dot)

Rrjeti Blue Dot: si duket 'infrastruktura e mirë'

Mbi 80 standarde të integruara në 10 elementë

❑ Elementi 5: vlera për paratë gjatë ciklit jetësor

❑ Elementi 7: parandalimi i korrupsionit duke promovuar prokurimin dhe konsultimin transparent

Figure 1. The ten elements of the Blue Dot Network

Note: The elements of the Blue Dot Network were agreed on by the governments of Australia, Japan and the United States in 2019, and updated in 2021. See: <https://www.state.gov/blue-dot-network-vision-statement/>
Source: (OECD, 2022)

Elementet e Rrjetit Blue Dot

1. Të promovojmë rritje dhe zhvillim ekonomik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës.
2. Të promovohen investimet e orientuara nga tregu dhe të udhëhequra nga sektori privat, të mbështetura nga përdorimi i zgjuar i fondeve publike.
3. Mbështetni menaxhimin e shëndoshë të financave publike, transparencën e borxhit dhe qëndrueshmërinë e borxhit në nivel projekti dhe vendi.
4. Ndërtoni projekte që janë rezistente ndaj ndryshimeve klimatike, fatkeqësive natyrore dhe rreziqeve të tjera, dhe në përputhje me rrugët drejt emetimeve neto zero në vitin 2050, të nevojshme për të mbajtur brenda mundësive ndryshimin e temperaturës globale prej 1.5 gradë Celsius.
5. Siguroni vlerë për paratë mbi koston e plotë të ciklit jetësor të një aseti.
6. Ndërtimi i kapaciteteve lokale, me fokus në transferimin e aftësive lokale dhe tregjet lokale të kapitalit.
7. Të promovohet mbrojtja kundër korrupsionit, duke inkurajuar proceset transparente të prokurimit dhe konsultimit.
8. Të mbështesë praktikat më të mira ndërkombëtare të mbrojtjes mjedisore dhe sociale, duke përfshirë respektin për të drejtat e punës dhe të njeriut.
9. Të promovohet përdorimi jodiskriminues i shërbimeve të infrastrukturës.

Aftësitë e fituara

Deri në fund të Modulit 3, ju do të jeni në gjendje të:

- ❑ Shpjegoni pse ndërtimi dhe infrastruktura e vogël janë sektorë me rrezik të lartë për korrupsion.
- ❑ Përshkruani tre skemat kryesore të korrupsionit që ne gjurmojmë në kontratat e punimeve
- ❑ Përdorni modele risku specifike për sektorin për të vendosur se ku të shikoni së pari në një kontratë
- ❑ Zbatoni një qasje të bazuar në risk dhe një mentalitet të "kulturës së hapur" kur regjistroni gjetjet

iMonitor

Siguria dhe kufijtë në terren

iMonitor

Para çdo gjëje tjetër: siguria juaj në terren

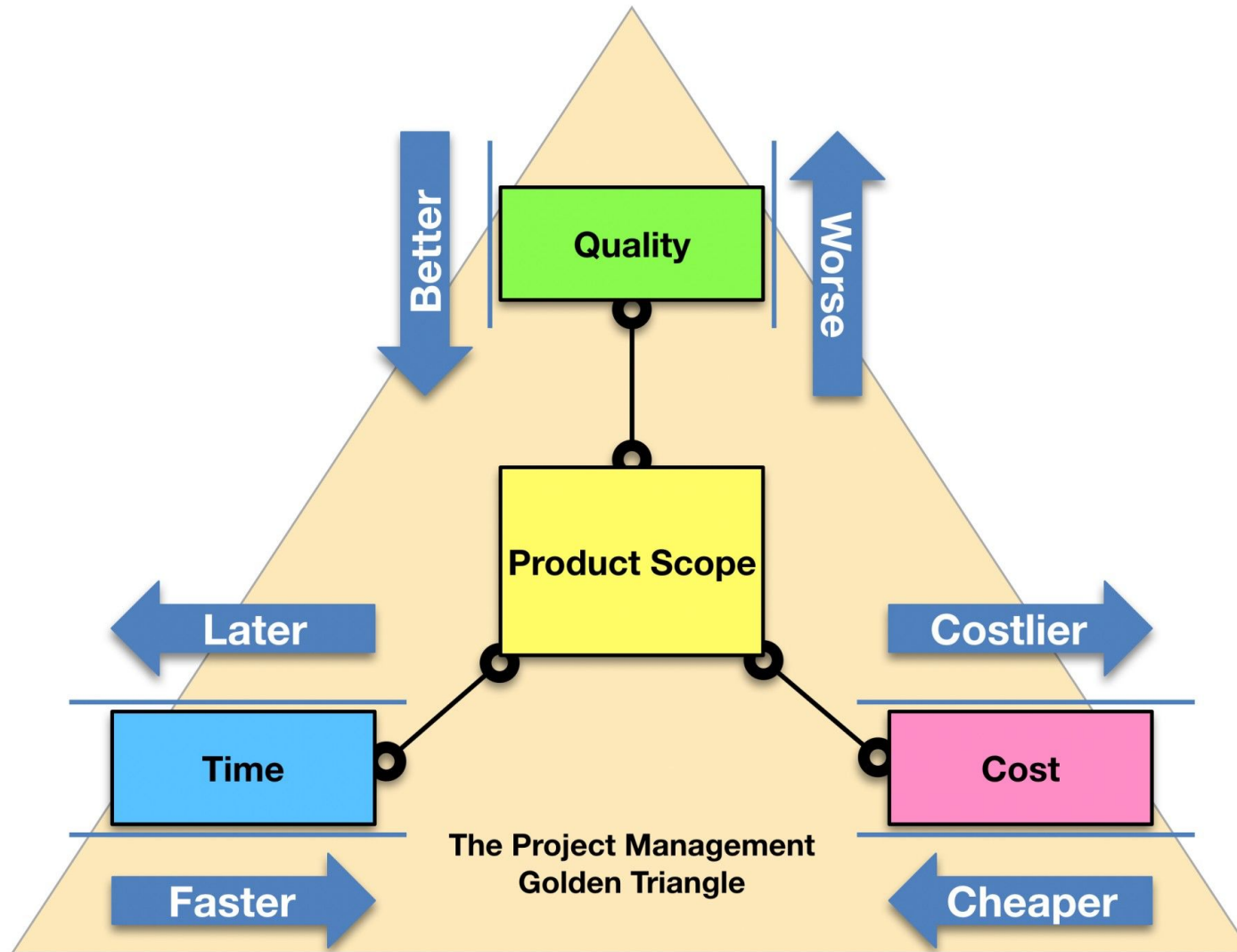
- Gjithmonë kërko **leje** për vizita në terren përmes kanalit të dakorduar
- Ndiqni **Rregullat lokale të PPE-së**(helmetë, jelek me dukshmëri të lartë, këpucë sigurie, etj.)
- Qëndro Brenda **zonave të sigurta**- mos hyni kurrë në zona të kufizuara ose mos ndërhyri në punime
- Ju vëzhgoni dhe dokumentoni; ju **nuk** zëvendësoni inspektorët ose inxhinierët e punës

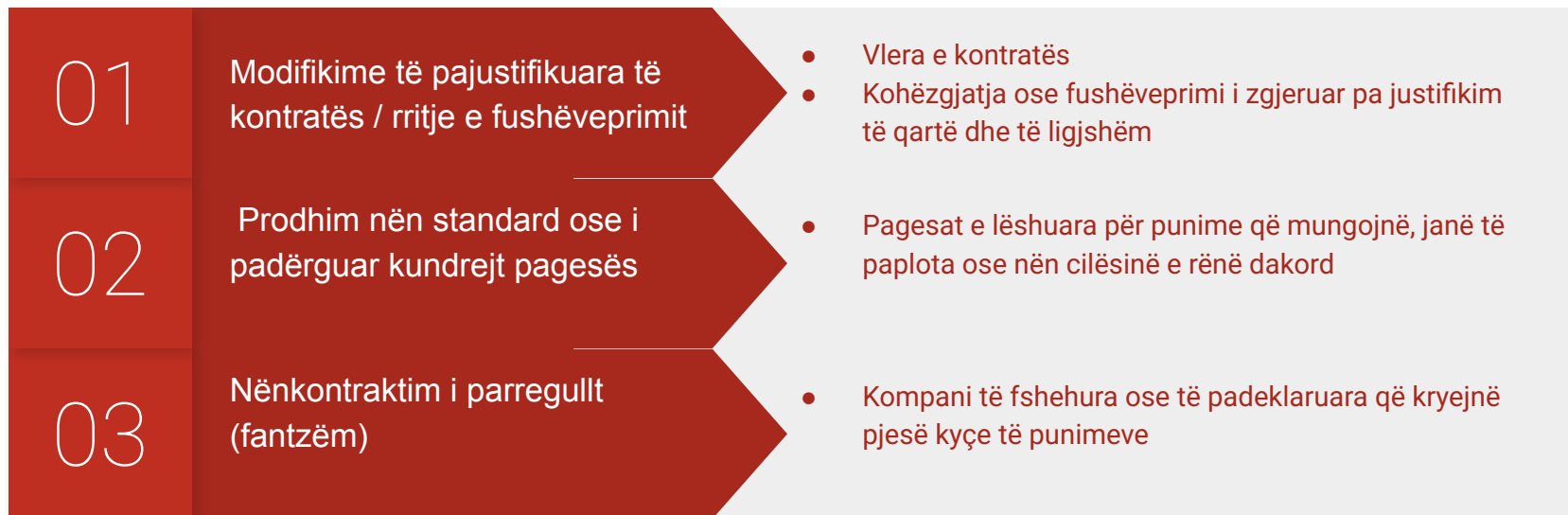
'Trekëndëshi i artë': fushëveprimi-koha-kostoja

iMonitor

Tre skema kryesore korrupsioni në zbatim

Rrjeti i Blu Dot: Elementi 7

Elementi 7 i BDN-së Parandalimi i korrupsionit duke promovuar proceset transparente të prokurimit dhe konsultimit

Tema Kundër Korrupsionit:

7.1 Politika dhe procedurat kundër korrupsionit me përfshirjen e menaxhmentit

7.2. Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve të korrupsionit

7.3. Mbajtja e librave, regjistrave dhe llogarive të drejta dhe të sakta

7.4. Monitorimi dhe auditimi i pavarur i projektit

7.5. Miratimi i kodit të sjelljes për integritetin e projektit, i mbështetur nga programet e trajnimit

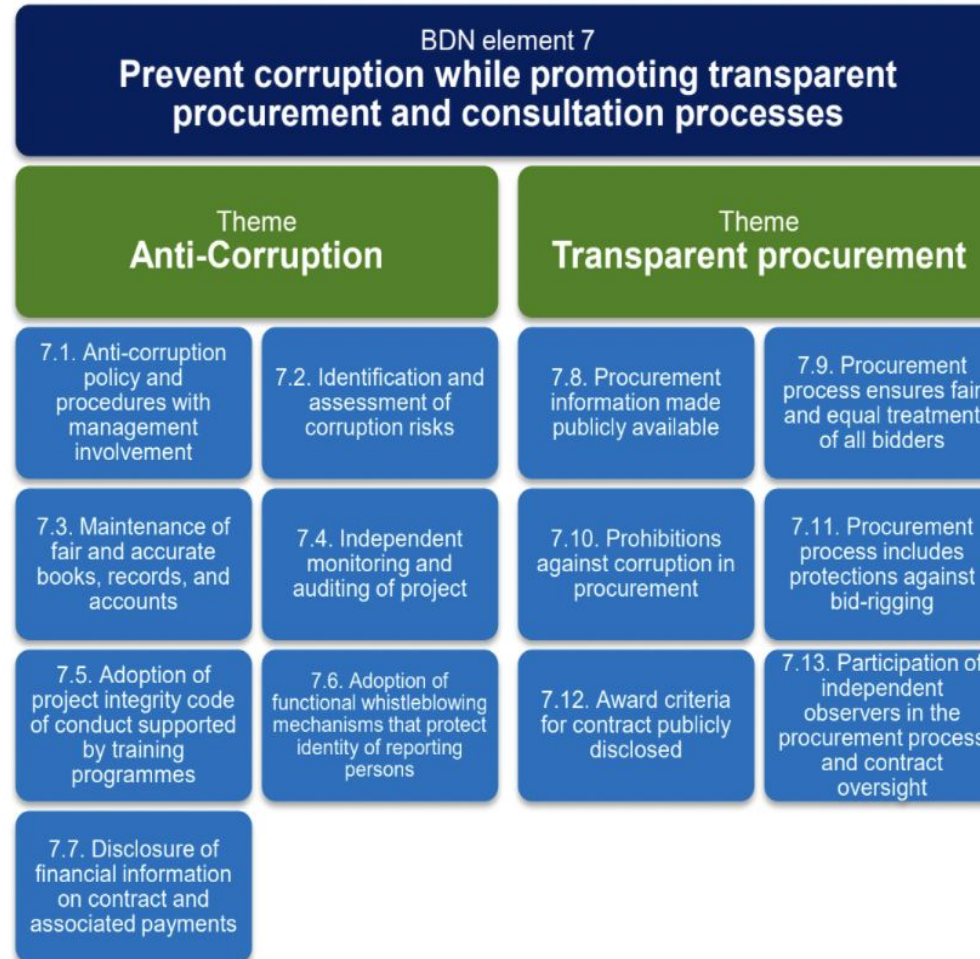
7.6. Miratimi i mekanizmave funksionalë të sinjalizimit që mbrojnë identitetin e personave raportues

7.7. Zbulimi i informacionit financiar mbi kontratën dhe pagesat përkatëse

Blue Dot Network: Element 7

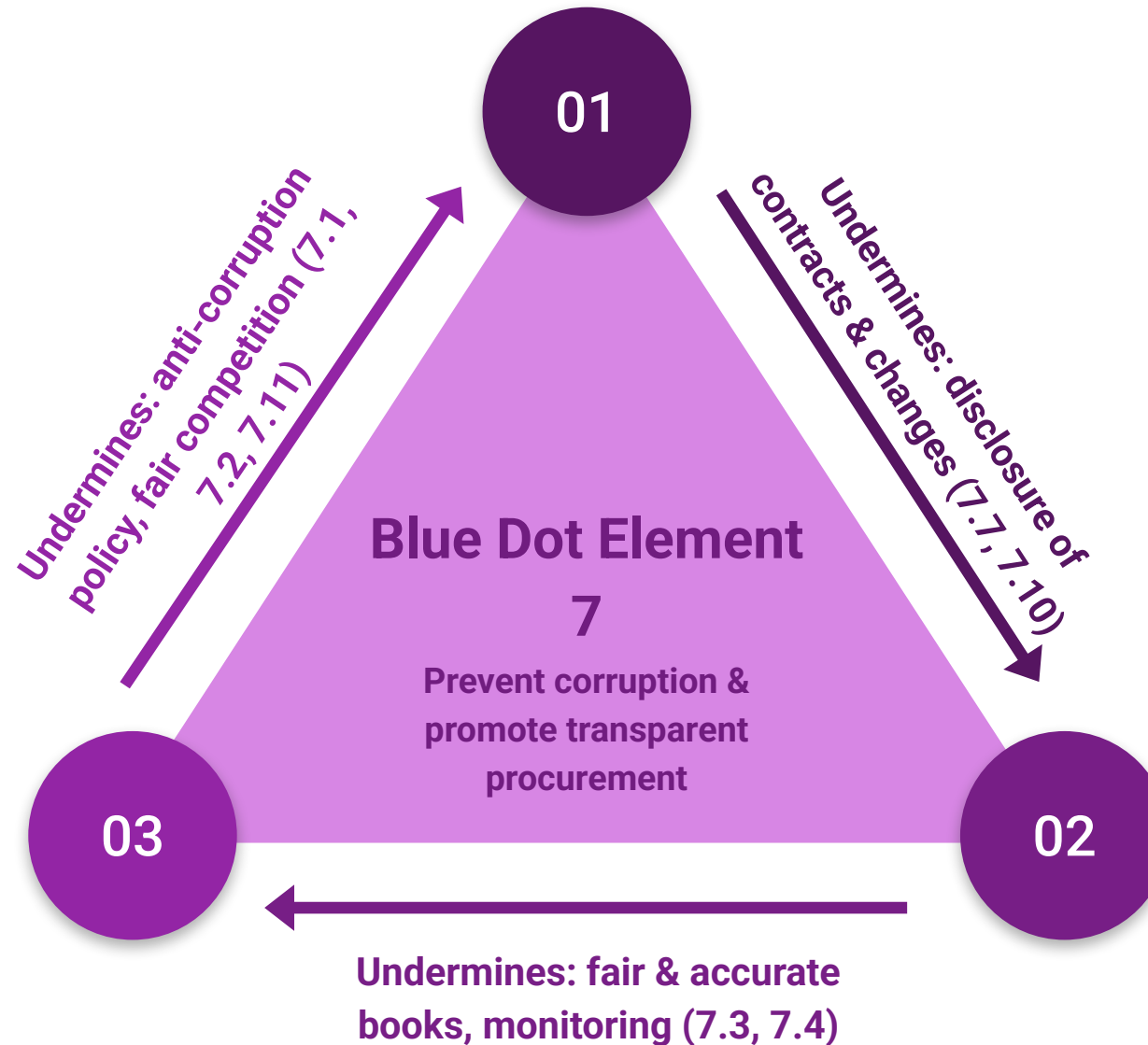
Figure 2. Blue Dot Network Element Structure: The Example of Element 7

Skemat e korrupsionit të dukshme brenda Blue Elementi 7

iMonitor

Si duket korrupsioni në infrastrukturë

iMonitor

- ❑ Triliona në shpenzime ndërtimi = tundime të mëdha dhe humbje të fshehura
- ❑ Në rrjedhën e sipërme: projekte të zgjedhura, të hartuara ose të vlerësuara për t'iu përshtatur interesave private
- ❑ Faza e tenderit: konkurrencë e kufizuar, informacion i rrjedhur, marrëveshje e fshehtë dhe manipulim ofertash
- ❑ **Faza e ndërtimit (fokusi ynë)** variacione të fryra, vepra që mungojnë, nën-tituj sekretë
- ❑ Operimi dhe auditimi: faturat e fryra të O&M dhe mbikëqyrja "me kuti shënimi"

Modelet e riskut - Procedura e prokurimit

Monitor

Modeli i Rrezikut	Skema Primare e Korrupsionit	Skema e Përbashkët Sekondare	E zakonshme në (Punët/Mallrat/Shërbimet)
1 Favorizim: Ofertuesi i lidhur me projektuesin/shkruesin e specifikimeve të projektit	✗ Konflikti i Interesit (Furnizues të lidhur)	✓ CS3 (pjesët e përparme) & CS2 (cilësi e dobët)	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra (ndonjëherë)
2 Procedura të shumëfishta, të vogla, më pak konkurruese (ndarje e mundshme)	✗ Konflikti i Interesit (Furnizues të lidhur)	✓ CS1 ('lote' shtesë) & CS2 (dorëzim i nxituar)	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra
3 Tender konkurrues i anuluar → çmim më pak konkurrues	✗ Konflikti i Interesit (Furnizues të lidhur)	✓ CS1 (zvarritje kohore nën presion më të dobët të kompresimit) dhe CS2	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra
4 Kritere tepër kufizuese të përshtatshmërisë/teknike	✗ Konflikti i Interesit (Furnizues të lidhur)	✓ CS1 (kyçje e zgjidhjes) dhe CS2 (pa alternativë = cilësi më e ulët)	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra

Modelet e riskut - Ndryshimet e kontratave dhe zgjatjet

Modeli i Rrezikut	Skema Primare e Korrupsionit	Skema e Përbashkët Sekondare	E zakonshme në (Punët/Mallrat/Shërbimet)
1 Amendamente/zgjerime që nuk kanë justifikim të duhur formal	✓ CS1 - Modifikime të pajustificuara të kontratës / rritje të fushëveprimit	✓ CS2 (mungesa e bazës së qartë ligjore = cilësi e ulët) dhe Col	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra (ndonjëherë)
2 Procedura të shumëfishta, të vogla, më pak konkurruese (ndarje e mundshme)	✓ CS1 - Modifikime të pajustificuara të kontratës / rritje të fushëveprimit	✓ CS2 (paqëndrueshmëri = cilësi e ulët) dhe CS3 (mosmiratim = abonime)	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra (ndonjëherë)
3 Tender konkurrues i anuluar → çmim më pak konkurrues	✓ CS1 - Modifikime të pajustificuara të kontratës / rritje të fushëveprimit	✓ CS2 (zgjidhje e papërshtatshme, rrëshqitje e cilësisë) dhe Col	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra (ndonjëherë)

Modelet e rrezikut - Ofrimi dhe ekzekutimi

iMonitor

Modeli i Rrezikut		Skema Primare e Korrupsionit	Skema e Përbashkët Sekondare	E zakonshme në (Punët/Mallrat/Shërbimet)
1	Pagesat nuk janë në përputhje me atë që është dorëzuar	✓ CS2 - Prodhim nën standard ose i padërguar kundrejt pagesës	✓ CS1 (justifikim prapaveprues) dhe Col	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra
2	Ekzekutimi nuk është në përputhje me raportet e progresit	✓ CS2 - Prodhim nën standard ose i padërguar kundrejt pagesës	✓ CS1 (korrigjoni 'boshllëqet' nëpërmjet fushëveprimit/kohës) & CS3 (e pa raportuar)	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime
3	Ekzekutimi nuk është në përputhje me orarin e dorëzimit	✓ CS2 - Prodhim nën standard ose i padërguar kundrejt pagesës	✓ CS1 (pretendim për kohë + çmim) dhe CS3 (abonime të pamiratuara)	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra
4	Nënkontraktim i tepërt/i parregullt	✓ CS3 - Nënkontraktim i parregullt (fantazëm)	✓ CS2 (mbështetje e tepërt të abonimet = cilësi më e ulët) dhe CS3	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime
5	Mohim/pengim aksesi (flamuri i kuq me peshën më të vogël, ende regjistrohet)	Mohim/pengim i aksesit në monitorim	✓ CS1 (ekspertët kryesorë që mungojnë = modifikimet si 'log shtesë')	<ul style="list-style-type: none"> • Punë • Shërbime • Mallra

Co-funded by
the European Union

Government
Transparency
Institute

Oficina Antifrau
de Catalunya

COLLEGI DE PROFESSIONALS
DE LA CIÈNCIA POLÍTICA I DE
LA SOCIOLÒGIA DE CATALUNYA

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
BULGARIA

ALBANIAN INSTITUTE
of SCIENCE

monitoring
marathon

AUTORITÀ
NAZIONALE
ANTICORRUZIONE

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
ACHIZIȚII PUBLICE

sar
when ideas do work

ACADEMIA ANTYKORUPCYJNA
ANTI-CORRUPTION ACADEMY

SOLUTION
SOLIDARITE &
INCLUSION

iMonitor

Sot keni:

- ❑ Monitoruar punime ndërtimi rreth 3 skemave kryesore të korrupsionit
- ❑ Parë se si këto skema lidhen me Blue Dot Element 7 dhe standardet globale
- ❑ U shqyrtuan modelet kryesore të riskut në të gjitha aspektet e prokurimit, ndryshimeve dhe dorëzimit.

Tjetër: Në Pjesën 2, ne i shndërrojmë këto modele në pyetje konkrete të listës së kontrollit, duke përdorur mjetin e raportimit të iMonitor

Building with Honesty, Constructing for the Future

Thank you for following Part 1 of Module 3